

Kresba Miroslav Fojtík

Téma

Žurnalistika vs. etika ve Velké Británii

■ Jan Jůn, Londýn

Britská žurnalistika, tedy její bulvární část, je v poslední době vystavena tvrdému náporu ostré kritiky veřejnosti, parlamentu i ostatních médií. Britský bulvár, pejorativně „tabloid press“ nebo nevybíravě „gutter press“ (od slova stoka či kanál), nepronásleduje jen slovní kritika.

Nedávno bylo totiž postupně policií zatčeno a propuštěno na kauci deset novinářů nejpopulárnějšího britského deníku *The Sun*. Údajně kvůli podezření, že se podíleli na podplácení veřejných činitelů, včetně policistů, členů vězeňského dozoru, důstojníků armády, soudců a zaměstnanců ministerstev obrany a zdravotnictví.

Pozoruhodné je, že zaměstnavatel zmíněných zatčených, *News International*, součást *News Corporation* magnáta Ruperta Murdocha, tedy její výbor pro management a standardy (MSC), informoval policii před zatýkáním o tom, kdo z novinářů zmíněného deníku je podezřelý a měl by být vyšetřován.

Pokračování na str. 4

Ze syndikátu

Připravuje se změna stanov. Máte nápad?

Je současná definice práce novináře ve stanovách Syndikátu novinářů ČR dostatečná? Má naše společné sdružení dostatečně vymezená pravidla svého fungování? Umíme se vypořádat s těmi členy, kteří pozici novináře zneužívají?

Řídící výbor SN ČR jmenoval pracovní skupinu, která má zpracovat návrh změny stanov tak, aby byla připravena pro valnou hromadu plánovanou na příští rok. Bude pracovat ve složení Jindřich Beránek, Petr Burda, Adam Černý, Aleš Holub, Zdeněk Kučera, Barbora Osvaldová a Miloš Šenkýř. Má shromáždit a zpracovat podněty, které se stanovami, fungováním syndikátu a členstvím souvisejí.

ŘV současně vyzval všechny členy SN ČR, aby nejpozději do 31. 8. 2012 doručili do kanceláře syndikátu své podněty a návrhy ke změně stanov, případně postřehy, které by pracovní skupina měla při své práci zohlednit

Sdružení SN v západních Čechách

Kolegové v západních Čechách obnovili regionální sdružení pod názvem **Sdružení novinářů Plzeňského a Karlovarského kraje**. Předsedkyní je Svatava Hernandezová, která má na ustavení organizace největší podíl, tajemníkem je Václav Fiala a ve výboru jsou dále Zdeňka Lochmanová, Veronika Krátká a Jaroslav Fikar. Sídlo sdružení je na adrese Sedláčkova 16, 301 00 Plzeň, e-mail: syndikat.zpc@seznam.cz. Facebook: Syndikát západočeských novinářů.

Kresba Miroslav Fojtík

Inzerce

Ceník inzerce (platný pro rok 2012)

Obálka 3. a 4. strana (plnobarevný tisk)	Vnitřní strana (černá+modrá)
celá strana 20 000 Kč	celá strana 17 000 Kč
1/2 strany 12 000 Kč	1/2 strany 10 000 Kč
1/3 strany 8000 Kč	1/3 strany 7000 Kč
1/4 strany 6000 Kč	1/4 strany 5000 Kč

V případě potřeby zajistíme grafické zpracování dodaných podkladů.

Ze syndikátu

Řídící výbor (informace z jednání)

14. března 2012

ŘV vzal na vědomí připravenost konference o mediálních radách, pro niž se hledá nejvhodnější termín. Z kanceláře IFJ obdržel SN ČR novou verzi mezinárodních průkazů - jejich výrobu, spočívající v dotištění jména, fotografie a doby platnosti, zajišťuje MUZO, kde se vyrábí i členské průkazy SN ČR.

Odvolací soud rozhodl ve věci náhrady škody za domy na Vinohradské třídě ve prospěch SN ČR. Soud rozhodl o oprávněnosti nároku SN ČR s tím, že bude následovat jednání o výši této náhrady, pokud se zástupci protistrany nepokusí podat dovolání k Nejvyššímu soudu.

Po obsáhlé diskusi, četných připomínek byl řídícím výborem schválen nový jednací řád ŘV.

ŘV schválil do plánu činnosti SN ČR na rok 2012 činnosti tyto akce:

- uspořádat konferenci o mediálních radách (v 1. pololetí 2012)
- uspořádat konferenci o novinářské práci v nových médiích
- uspořádat konferenci o problematice práce novinářů v regionech (bude se konat v říjnu Brně, koordinátor L. Kalina)
- inovovat webové stránky syndikátu
- podíl na přípravě česko-slovenské knihy k 20. výročí rozdělení federace (pod garancí územního sdružení v Brně)
- uspořádání výstavy Region press foto v Jihlavě (předběžný termín: říjen 2012).

Kolegyně Hucková z Klubu fotografů informovala o záměru klubu zřídit v Muzeu fotografie v Jindřichově Hradci stálou expozici fotografií. Tyto fotografie jsou majetkem syndikátu a jsou již téměř 10 let uloženy v depozitáři muzea. ŘV schválil poskytnutí dotace Klubu fotografů ve výši 70 000 Kč na zakoupení rámců a paspart, které budou využity pro vybudování stálé expozice fotografií v muzeu v Jindřichově Hradci.

13. června 2012

ŘV vyslechl zprávu, že stát proti rozsudku ve věci náhrady škody za domy na Vinohradské třídě nepodal dovolání, a rozsudek se tak stal pravomocným. Další jednání se státem bude vedeno o výši náhrady. Druhý ročník britsko-českého setkání novinářů se podařilo uskutečnit výhradně ze zdrojů mimo rozpočet syndikátu.

ŘV byl seznámen s hospodařením Českomoravského novináře, a. s. v roce 2011 a s aktuální situací. V současné době je podána žádost na MK ČR o zbavení zbylého historického mobiliáře statutu kulturní památky. Do vyřízení této žádosti musí ČMN, a. s. o tyto předměty, prohlášené za kulturní památku, pečovat v souladu se zákonem o státní památkové péči.

ŘV jmenoval pracovní skupinu pro přípravu novely stanov (viz zpráva na této straně) a vyzývá všechny členy SN ČR, k zaslání návrhů a podnětů.

Kol. Pavelka informoval o problémech s přípravou Mediažurnálu - vydání bylo odloženo a změněno na dvojičíslo pro nedostatek příspěvků od členů syndikátu. Představil p. Lukáše Pfausera, který nahradí v redakci webového MŽ Kateřinu Kořínkovou, jež přerušuje práci z rodinných důvodů.

ŘV projednal žádost Sdružení novinářů Plzeňského a Karlovarského kraje o grant ve výši 30 000 Kč a po diskusi a vysvětlení schválil poskytnutí grantu ve výši 20 000 Kč. Do příštího jednání předloží členové ŘV náměty na úpravu a modernizaci webových stránek syndikátu.

V Národním muzeu fotografie v Jindřichově Hradci bude od 23. června do 30. září 2012 otevřena výstava fotografií z archivu SN ČR.

red ■

Obsah

■ Žurnalistika vs. etika ve Velké Británii (Jan Jůn)	1	Vyznamenání pro Jiřího Lederera (Jarmila Cysařová)	13
Hlavní události prvního pololetí 2012	3	Za Sašou Kramerem (Jaroslav Veis)	14
Petr Třešňák:		Média na pomoc památkám po patnácté (red)	16
Snažím se aby mě emoce neovládaly	6	Třetí ročník soutěže středoškolských časopisů (zdk)	16
Žurnalistické aktivity na FSV UK (Filp Šára)	7	Ze spolkového života	17
Švédská královská rodina se začlenila do mediálního cirkusu (Dagmar Zítková)	8	Žurnalistický slovník 2012	18
Otta Sepp – výstava plná návratů (Hanka Hosnedlová)	10	Čeští fotoreportéři – Miroslav Martinovský	19

Tiráž

Mediažurnál, zpravodaj Syndikátu novinářů ČR. Vydavatel: Syndikát novinářů ČR, Senovážné nám. 23, 110 00 Praha 1. IČ: 00408123. Telefon: 224 142 455-6, fax: 224 142 458, e-mail: kancelar@syndikat-novinaru.cz, www.syndikat-novinaru.cz. Redakční rada: Adam Černý, Ondřej Aust, Jaroslav Veis. Redakce: Jaroslav Veis (šéfredaktor), Zdenko Pavelka. Grafická úprava: Jakub Tavarí. Tisk: Tiskárna Kleinwächter, Čajkovského 1511, 738 01 Frydek-Místek. MK ČR – E6301. Vychází 4x ročně, místo vydání Praha.

Hlavní události prvního pololetí 2012

30. 1. Mediální skupina Mafra navýšila svůj podíl ve vydavatelství bezplatného deníku Metro ČR z 60 na 93,3 %. Lucemburské Metro zůstává v české pobočce jako menšinový společník a poskytovatel franšizy.

10. 2. Ústavní soud odmítl stížnost vydavatelství Ringier Axel Springer a potvrdil tak zadostiučinění pro herce Marka Vašutu. Jeden milion korun mu přiznal Městský soud v Praze za články v bulvárním deníku Aha! o jeho údajně promiskuitě a depresích. Mezi českými celebritami jde o nejvyšší vysouzenou sumu.

24. 2. Ředitelem zpravodajství TV Nova se stal Vladimír Mužik, její dosavadní PR manažer a předtím šéf bulvárního Blesku. Dlouholetý ředitel zpráv Martin Ondráček z Novy po 12 letech odchází.

27. 2. Vedením týdeníku Profit byl pověřen Lukáš Kovanda, dosavadní hlavní ekonomický analytik časopisu Týden. Dosavadní šéf Tomáš Vyšohlíd má ve vydavatelství zůstat.

1. 4. Večerní zpravodajské Události ČT se prodloužily prakticky na celou hodinu. Jde o největší změnu relace od roku 1998. Moderátory jsou Marcela Augustová, Jolana Voldánová, nově pak Jakub Železný a Aneta Savarová, vypadli Bohumil Klepetko (místo Železného v Událostech, komentářích), Josef Maršál, Roman Pistorius a Iveta Toušlová.

1. 4. Do týdeníku Reflex přišel jako zástupce šéfredaktora Jaroslav Plesl, dosavadní ekonomický reportér HN, a Robert V. Novák jako nový výtvarný ředitel. Reflex pak posílila i Nguyen Phuong Thao, dlouholetá fotografka deníku MF Dnes.

26. 4. Předsedou Rady Českého rozhlasu byl zvolen Tomáš Ratiborský. Podpořil reformy šéfa rozhlasu Petera Duhana.

28. 4. Veřejnoprávní Český rozhlas představil svou největší reformu od listopadu 1989. Tři sta lidí, tedy 15 až 20 % současných pracovníků, by mělo v příštích třech letech odejít. Od května se

v rozhlasu formují programová centra (zpravodajství, vysílání a výroby), od 1. 10. má začít zkušebně fungovat centrum zpravodajství, všechna pak plnohodnotně od 1. 1. 2013. Na konci roku 2012 pak má začít vysílat nová stanice mluveného slova, vznikne na základech zpravodajského Rádía Česko a pohltí digitální Leonardo i publicistickou „Šestku“. „Chceme proměnit tento státní podnik v moderně fungující mediální firmu,“ prohlásil generální ředitel Peter Duhán. Rozhlas se přitom chce víc zaměřit na mladé, které zatím neumí příliš oslovit. Podle náměstka pro program Jana Mengera by měl rozhlas mít v poslechovosti podíl na trhu 25 %.

květen Šéf vývoje nových formátů Radek Bajgar opustil TV Nova, pro niž pracoval prakticky od roku 1993. Odešel i dlouholetý mediální analytik Milan Kruml, přešel do ČT. Nova naopak ulovila výtvarného ředitele ČT24, ČT4 a nových Událostí Alana Zárubu a jako editora do zpravodajství bývalou tvář Událostí Romana Pistoria.

1. 6. Vydavatelství Mladá fronta koupilo od Milana Procházky časopis Euro, včetně pořádání akcí Euro Setkání. Procházka Euro kupoval před půl rokem od skupiny PPF.

1. 6. Novou generální ředitelkou TV Barrandov je Martina Lišková. Její předchůdkyně Janka Vozárová zůstává předsedkyní představenstva televize.

12. 6. Zástupce šéfredaktora Reflexu Viliam Buchert z časopisu ke konci června odchází a na podzim bude kandidovat za TOP 09 do Senátu. Napsal to Týden.cz.

13. 6. Majitel rádii Frekvence 1, Evropa 2 či Bonton, společnost Lagardere Active ČR, ohlá-

sil nástup do digitálních technologií, kterým si chce v budoucnu zajistit dodatečné příjmy vedle nyní hlavních, ale stagnujících rozhlasových zdrojů. Oznámil, že momentálně 90 % investic – řádově desítky milionů korun – směřuje do rozvoje digitálních médií.

15. 6. Šéfredaktorem Radiožurnálu, nejposlouchanější stanice Českého rozhlasu, je Jan Pokorný. Stanici už vedl od března 2005 do ledna 2008. Dosavadní šéf Petr Souček odchází z čela stanice z osobních důvodů. Radiožurnál nedlouho předtím jmenoval nového hudebního dramaturga Petra Krále, šéfkou domácí redakce učinil reportérku Lucii Husárovou a po 12 letech obnovil zpravodajskou pobočku v Londýně, hlásit se odtamtud bude Jiří Hošek.

18. 6. Televize Nova a mediální agentura Médea iniciovaly vznik Sdružení pro měření sledovanosti. V Česku tak má vedle 15 let fungujícího systému Asociace televizních organizací přibýt druhé měření sledovanosti televizí. Eskaluje tak spor o nového provozovatele peplemetrů, táhnoucí se od loňska.

25. 6. Začala vysílat nová televize Pohoda zaměřená na mladé rodiny s dětmi. Vlastní ji Radim Pařízek, majitel rádii Čas, s někdejší šéfkou TV Nova Vladimírem Železným. Ti společně rozvíjejí také televizní síť 4, kterou přebrali od Telefóniky O2. U Železného jde o comeback v roli mediálního manažera.

30. 6. Ředitelka vývoje pořadů a programových formátů České televize Jana Kasalová z osobních a rodinných důvodů skončila ve funkci, kterou zastávala sedm měsíců.

30. 6. Generální ředitel vydavatelství Sanoma Media Praha Josef Havelka skončil ve funkci. Zástupci majitelů společnosti ho odvolali kvůli rozdílným pohledům na řízení podniku. Post od července přebírá polská rodačka Agnieszka Dolezych.

Žurnalistika vs. etika ve Velké

Pokračování ze str. 1

Výbor byl založen loni v souvislosti s vyšetřováním aféry ilegálního odposlechu telefonů stovek veřejných i soukromých osob (kterým *News Corporation* nyní vyplácí vysoké odškodné) novináři a najatými detektivy nedělníku *News of the World*, nakonec kvůli aféře zrušeného. Výbor pak zároveň policii (jejíž několik nejvyšších důstojníků během loňského vyšetřování parlamentním výborem rezignovalo) předal e-maily a jiné údaje o zkorumpovaných zdrojích informací oněch novinářů *The Sun*, neboť si prý nezaslouží ochranu coby zdroje novinářských informací, a šest z nich, včetně policejních důstojníků, už bylo zatčeno.

Odborová organizace/syndikát novinářů NUJ se v této souvislosti vyjádřila, že zaměstnavatelé sice mají spolupracovat s policií v případech důkazů protizákonné činnosti, avšak že akce výboru MSC byla nepřijatelná, neboť informátoři novinářů o různých podvodech ve státní správě, jejichž zveřejnění je ve veřejném zájmu, mohou být takto vystaveni pronásledování. Je zajímavé, že podle britského práva jsou e-maily a podobná dokumentace novinářů klasifikovány jako pracovní pomůcky a „speciální materiály“ pod právní ochranou. Někteří mediální právníci se proto také vyjádřili, že vydání oněch materiálů výborem *News Corporation* policii i jejich následné policejní zabavení mohlo být protiprávní. Některé bulvární deníky pak přirovnaly zabavení k akcím gestapa, jiné brání zatčené novináře jako oběti už před lety vytvořené „kultury newsroomů“, za kterou prý nenesou osobní odpovědnost.

Londýnská Metropolitní policie – která už v roce 2006 zahájila vyšetřování právě v souvislosti s odposlechem telefonů stovek osob pro „potřeby“ novinářů zmíněného týdeníku *News of the World*, ale začala vlastně „konat“ až loni – bere vyšetřování korupce v *The Sun* velmi vážně a nasadila na zmíněné protikorupční vyšetřování až 170 důstojníků. Stav to-

Profesionální kodex člena NUJ

Novinář vždy:

- 1 – Dodržuje a brání princip mediální svobody, právo na svobodu slova a právo veřejnosti na informace.
  - 2 – Snaží se zajistit, aby šířená informace byla svědomitě komunikována, přesná a spravedlivá.
  - 3 – Koná, jak nejlépe umí, aby opravil/a škodlivé nepřesnosti.
  - 4 – Odděluje fakta od názorů.
  - 5 – Získává materiály čestným, přímým a otevřeným způsobem, s výjimkou investigací, které jsou jednoznačně ve veřejném zájmu a obsahují důkazy, které není možné získat přímými prostředky.
  - 6 – Nečiní nic, co by bylo narušením něčího osobního soukromí, smutku či neštěstí, pokud to není ospravedlnitelné imperativem veřejného zájmu.
  - 7 – Chrání identitu zdrojů důvěrně poskytnutých informací a materiálů nashromážděných během práce na novinářském úkolu.
  - 8 – Brání se hrozbám či jakýmkoliv jiným tlakům snažícím se ovlivnit, pozměnit či potlačit informace a nesnaží se získat osobní výhody plynoucí z informací získaných během zadání předtím, než vejdou do všeobecného povědomí.
  - 9 – Nevytváří materiály, které by vedly k nenávisti či diskriminaci na základě věku, pohlaví, rasy, barvy pleti, vyznání, právního postavení, invalidity, manželského stavu či sexuální orientace.
  - 10 – Nepodporí prohlášením, hlasově či vizuálně inzerování komerčního výrobku či služeb, kromě propagace vlastní tvorby nebo média, které její/ji zaměstnává.
  - 11 – Požádá vždy o souhlas relevantního dospělého, pokud hodlá dělat rozhovor či fotografovat dítě pro příběh o jeho situaci.
  - 12 – Vyhýbá se plagiátorství.
- NUJ věří, že novinář má právo odmítnout pověření ke zpracování či autorství textu, který by porušil literu či ducha tohoto kodexu a plně podporí novináře, který by byl pokárán za užití práva chovat se v souladu s kodexem.

Kresba Miroslav Fojtík

hoto vyšetřování prozradila před parlamentní komisí pod vedením lorda Levesona, jejíž výslechy novinářů, policistů a dalších osob jsou často přenášeny televizí, náměstkyně policejního prezidenta Sue Akersová. Sdělila komisi a tedy i veřejnosti, že úplatky veřejných činitelů novináři deníku *The Sun* byly podle e-mailů pravidelné a dosáhly během času v jednom případě až 150 000 liber proplacených jednomu novináři zaměstnavatelem a že informace byly většinou na úrovni „obscenních drbů“ a nikoliv tedy ve veřejném zájmu. To ovšem podle Akersové posoudí až soudce. Pozoruhodné je, že mezitím vyšlo najevo, že novináři *News of the World* odposlouchávali dříve dokonce i tehdejší šéfredaktorku sesterského deníku *The Sun* a pozdější výkonnou ředitelku *News International* Rebeku Brooksovou...

Proslýchá se také, že by měli být vyšetřováni i novináři dalších Murdochových deníků, tedy *The Times* a *Sunday Times* a všechny překvapila náhlá rezignace Ruperta syna Jamese, doposud ředitele správní rady *News International*. Ten se podle otcova prohlášení prý bude nyní více věnovat operacím firmy za Atlantikem... Stejně překvapivým tahem osmdesátiníka Ruperta Murdocha bylo koncem února spuštění náhrady za zrušený nedělník *News of the World* v podobě nedělního vydání deníku *The Sun*. To už první neděli dosáhlo rekordního prodeje ve výši tři a čtvrt milionu výtisků, což prý jen potvrzuje, jak oblíbený je, bohužel, bulvár ve veřejnosti...

V loňském roce také v rámci po mnoha letech opět započaté a dodnes pokračující diskuse poslanců parlamentu i britských médií o tom, zda uzákonit nějaký „dohled“ nad novináři, či jak nejlépe napříště zabránit neetickému chování novinářů, přišel s nejkonstruktivnějším návrhem šéfredaktor deníku *Daily Mail* a předseda výboru pro etický kodex šéfredaktorů tisku (viz níže) Paul Dacre. Ten se během slyšení před Levesonovou komisí, která si představitele médií kvůli zmíněným skandálům předvolává, začátkem února vyjádřil, že novináři, kteří se dopustili korupčních aktů, by měli být – podobně jako lékaři odsouzení za neetické zneužití léčebných metod – vyškrtnuti z novinářské profese a měly by jim být odňaty novinářské průkazy, opravňující je ke vstupu na tiskové konfe-

Británii

rence a podobně. Ty prý nyní novinářům v Británii paradoxně vydává až 17 různých organizací a mnoho tedy neznamenají. Měla by tedy proto být ustavena jedna nová zastřešující samoregulační organizace novinářů, jejímiž členy by se mohli stát pouze přes své vydavatelské organizace. Nikdo by bez jejich průkazek nebyl za novináře považován a na zmíněné tiskové konferenci či podobné akci vpouštěn. Podle Dacrea je novinářská obec na dobré cestě k „reformování“ celého systému autoregulace a již brzy by návrh měla představit.

Pro nezasvěcené může být poněkud matoucí skutečnost, že v Británii vlastně dosud nedošlo k úplné standardizaci a unifikaci novinářských etických kodexů. Už od roku 1936 síce platí kodex chování novinářů, včetně irských, vypracovaný národní odborovou organizací NUJ. Ten obsahuje 12 poměrně stručných bodů (viz box), které musí novináři slíbit dodržovat a stvrdit podpisem při vstupu do organizace. Na druhé straně ovšem řada novinářů členy NUJ nikdy nebyla, nebo z organizace vystoupila v dobách vlády ultralevicového vedení.

Existuje však – jak už řečeno – ještě organizace zvaná Společnost šéfredaktorů, která za spolupráce celostátních a lokálních periodik vytvořila už v roce 1991 vlastní etický kodex, zvaný Šéfredaktorský kodex novinářské praxe. Ten také od založení ve stejném roce převzala i Komise tiskových stížností PCC (Press Complaints Commission), jejímž posláním je dohlížet na dodržování kodexu a řešení stížností veřejnosti na jeho porušování. Komise je dědicem dřívější Tiskové rady z roku 1953, nahrazené po mediálních skandálech osmdesátých let, kdy vláda a parlament uvažovaly o regulačních zákonech, včetně práva na soukromí. Nakonec však doporučily právě nahrazení Rady pro tisk nově utvořenou PCC a daly jí 18 měsíců, aby v praxi osvědčila, že autoregulace funguje. Komise má 17 členů, z nichž je deset vybráno z řad veřejnosti a sedm novinářů, je financována povinným poplatkem médií a má k dispozici řadu sankcí, od omluvy, přes veřejné pokárání publikace a disciplinární akci vůči relevantním novinářům, až k žádosti vydavatelů o potrestání šéfredaktora.

Kodex byl loni upraven, nové znění vstoupilo v platnost počátkem letošního ledna a má 16 obsáhlých bodů na šesti stranách formátu A4. Ony body se týkají přesnosti informací a práva na opravu, ochrany soukromí a před obtěžováním, práva dětí, informování o zločinech

a sběru informací, až po diskriminaci, specifika finanční žurnalistiky, zákaz podplácení svědků u soudu a zločinců. Nakonec pak obsahuje i pětibodovou doložku, věnovanou veřejnému zájmu a výjimkám z uvedených bodů kodexu, které veřejný zájem mění či doplňuje. Například tak konstatuje, že veřejný zájem zahrnuje zjištění či veřejné odhalení zločinu či závažného přečinu, ochranu veřejného zdraví a bezpečnosti a zabránění nesprávné informovanosti veřejnosti akcí či prohlášením jedince nebo organizace. Dále konstatuje, že ve veřejném zájmu je sama svoboda slova a v dalším bodu nabádá, že kdykoli je veřejný zájem důvodem publikace, PCC bude na šéfredaktorech vyžadovat, aby prokázali, že to opravdu bylo ve veřejném zájmu a proč a také, s kým to bylo předem konzultováno a prokázáno. Dva poslední body zahrnují právo PCC posoudit, zda zveřejněný materiál již je ve všeobecném povědomí či by tam byl, a že v případech dětí mladších 16 let musí šéfredaktor prokázat, že existuje tak závažný veřejný zájem, že je závažnější než bytostný zájem dítěte.

Tolik tedy k otázce veřejného zájmu, což také ilustruje fakt, že kodex PCC je tak zajímavý, že by si pro srovnání zasloužil přeložit, jakmile bude jasné, zda zůstane nezměněn s ustavením nové organizace, připravované Paulem Dacrem.

Kreslír Mediažurnálu

Miroslav Fojtík

Miroslav Fojtík od roku 1984 žije a pracuje v Praze, ale narodil se v roce 1958 na Moravském Slovácku (Veselí nad Moravou). Vystudoval Střední průmyslovou školu stavební v Brně, pak v Praze šest semestrů studia při zaměstnání pořádaného tehdejšími svazem novinářů, fakultou žurnalistiky a klubem technických a výtvarných redaktorů – obor obrazový redaktor. Pracoval v periodikách jako technický redaktor, výtvarný redaktor a grafik. Od roku 1994 je na volné noze.

Už v 10 letech se účastnil výtvarných soutěží (kupř. O Vyčítalova Macka za nejlepší dětský vtíp na sportovní a turistické téma) a rok nato začal vydávat rodinný časopis v nákladu jednoho výtisku, kde byl redaktorem, ilustrátorem i kolportérem. V posledním roce základní školy začal obesílat vtípy noviny s humoristickými přílohami. V 16 letech mu otiskli první vtíp v brněnské Rovnosti. Začal nabízet své

kresby redakcím častěji, nejprve regionálním moravským tiskovinám, později celostátním. Je tedy autodidakt, vzdělával se soukromě a absolvoval kurzy na výtvarných školách. Techniku kresby piloval pod dohledem výtvarného redaktora Dikobrazu Dušana Motyčky, který ho nasměroval k profesionálnější výtvarné zkratce.

Do dneška otiskl více než 3 000 kreslených vtípů a ilustrací v asi 20 československých, českých a slovenských tiskovinách. Spolupracoval s brněnským studiem České televize, ilustroval 2 knihy a nespočet novinových povídek. V denících Bohemia si vyzkoušel práci denního politického karikaturisty. Spolupracoval s polským deníkem Express Poznański.

Velmi si váží současné spolupráce s německými novinami Prager Zeitung. Již devátý rok se v každém čísle na komentářové straně týdeníku objevuje jeho vtíp glosující dění doma i v Evropě – barevně a ve slušném rozměru. Občas

Miroslav Fojtík

Foto archiv Miroslava Fojtíka

zásobuje aktuálním humorem svůj blog na portále lidovky.cz.

Jako aktivní člen České unie karikaturistů se zúčastňuje domácích a zahraničních cartoonů soutěží. Z roku 2006 má dvě čestná uznání ze soutěží v Rumunsku a v Koreji. Jeho práce jsou ve sbírkách muzeí karikatury ve španělské Valencii a ruském Jekatěrinburgu. Samostatných výstav měl šest, společných půl stovky, doma i v zahraničí.

Rozhovor s držitelem Novinářské ceny 2011 Petrem Třešňákem

Snažím se, aby mě emoce neovládaly a nezkruslovaly pohled na fakta

Petr Třešňák

Foto archiv Petra Třešňáka

Za příběh z *Psychiatrické léčebny Bohnice*, který na konci srpna 2011 uveřejnil časopis *Respekt*, získal jeho autor Petr Třešňák *Novinářskou cenu* v kategorii psané žurnalistiky. Porota kromě stylistické výjimečnosti a poutavosti textu ocenila schopnost autora respektovat lidskou důstojnost. Petr Třešňák se spolu s Erikem Taberym, Ondřejem Kundrou a Jaroslavem Spurným stal ve zmíněné soutěži čtvrtým oceněním žurnalistou *Respektu*. Příběh s titulkem *Dobrodružství v pavilonu č. 14* je také tématem rozhovoru *Mediažurnálu*.

Jak jste přišel na nápad napsat reportáž o bohnickém pavilonu číslo 14?

Znáám se s ředitelem Psychiatrické léčebny Bohnice Martinem Hollým. Mluvili jsme spolu na večírku u příležitosti výročí založení Krizového centra léčebny a on se mi zmiňoval o tomhle případu. Po nějaké době jsem ho kontaktoval a sešel se – spíš tak zkusmo – s panem Uhlířem, abych viděl, co ten příběh skýtá. Původně jsem měl v plánu psát systémovější text

Petr Třešňák (1976)

vystudoval žurnalistiku a západoevropská studia na Univerzitě Karlově. Krátce pracoval v ekologických nevládních organizacích na projektech souvisejících s přistoupením Česka k Evropské unii. Od roku 2001 je redaktorem týdeníku *Respekt*, čtyři roky vedl kulturní rubriku, dnes se věnuje hlavně společenským, zdravotním a historickým tématům. Napsal též scénář k dokumentárnímu filmu o česko-německých vztazích *Člověk proti hysterii* a předmluvu ke knižní monografii fotografa Jana Reicha. Od roku 2009 je zástupcem šéfredaktora *Respektu*. V roce 2011 získal třetí cenu v evropském kole novinářské soutěže EU na téma Chudoba a sociální vyloučení, v roce 2012 vyhrál národní kolo novinářské soutěže EU Pro rozmanitost – společně proti diskriminaci.

o české psychiatrii, ale brzy mi bylo jasné, že tenhle příběh se ze systému tak nějak vymyká a funguje spíš sám o sobě.

Z textu je patrný silný emocionální zážitek z návštěvy léčebny. Dokázal jste se od tématu úplně odosobnit, nebo jste při psaní reportáže pocítoval lítost a soucit s nemocnými?

Nedokázal jsem se emočně nějak odosobnit, ostatně ani se o to při psaní textů nesnažím. Snažím se, aby mě emoce neovládaly a nezkruslovaly pohled na fakta. Bylo to svým způsobem velmi silné už proto, že to oddělení na první pohled nevypadá příliš luxusně a člověku zvenčí chvíli trvá, než odcloní prvotní šok. Soucit s pacienty jsem prožíval určitě, zároveň – to nezastírám – jsem chvílemi cítil i lehké obavy a ostražitost. A velký respekt k lidem, kteří s nimi pracují.

Hovořil jste s některými pacienty? Pokud ano, o čem a jaké jsou vaše dojmy?

Ano, hovořil jsem s několika, s podstatnou částí se ovšem hovořit nedá – kvůli míře mentálního postižení. S chronickými schizofreniky také není nejlepší řeč, poměrně dlouho jsem si povídal s pánem, který moc toužil po tom,

abych sepsal jeho paměti. Měl poměrně detailní informace ze zákulisí světové i české politiky – takže asi tak. Nicméně, myslím, že rozumím jistě přitažlivosti, které vůči těmto těžkým psychiatrickým pacientům pociťují lidé, kteří s nimi pracují. V té práci je cosi velmi smysluplného, i když je hodně monotónní a náročná.

Bylo obtížné se na oddělení dostat? Co jste pro to musel udělat?

Nebylo. Povolil to ředitel léčebny a s vrchním ošetřovatelem pavilonu 14 jsme udělali velmi rychle dohodu, že v textu se neobjeví příjmení jiných pacientů, než je Ivan Kaliáš, v jehož případě dal souhlas – i s fotografováním – opatrovník. Ostatní pacienti nebyli ani fotografováni, právě proto, aby nebyla dotčena jejich práva. Na závěr jsem dal text přečíst jak panu Uhlířovi, tak řediteli léčebny Martinu Hollému. Neměli s ním žádný problém.

Co pro vás Novinářská cena znamená?

Mám radost, že ta cena existuje, že se dává za konkrétní články. Vážím si jí a myslím, že může pro obor znamenat motivační vzpruhu.

Máte nějaká další rozpracovaná témata? Jaká?

V současné době bych zmínil článek o životě pěstounů, kteří si vzali do péče děti s vážnějším postižením. Zajímá mě život v jeho hraničních formách, které se týkají rodiny, zdravotní a sociální péče, duševního zdraví apod. Hledání smyslu a dobré podpory v extrémně náročných situacích.

Žurnalistické aktivity na FSV UK se snaží být vždy o krok dále

Novinařina na pražské Fakultě sociálních věd v podání studentů, to je především časopis Sociál. Vychází již více než 7 let a za tu dobu se rozšířil, vyprofiloval a získal určité respektované postavení. Nejedná se o čistě žurnalistický projekt, je to celofakultní magazín a redaktory, fotografy i grafika najdeme ve všech institutech. Však i Marek Benda, který ho v roce 2004 založil, byl studentem mediálních studií. Současná šéfredaktorka Jana Maxová je už „stylově“ studentkou žurnalistiky.

Sociál, jehož název vtipně odkazuje na jméno fakulty, lze charakterizovat jako časopis studentů pro studenty a zejména o fakultě a jejím dění. Vychází šestkrát za akademický rok (tedy třikrát za semestr) v nákladu 500 kusů. Spadá pod občanské sdružení UK Media, které zaštiťuje všechna studentská média na univerzitě, jako je FFakt či portál UKáčko.cz. Také Sociál má své webové stránky.

Prostudování jednotlivých rubrik dá jasnou představu, na co se magazín primárně zaměřuje. Kromě aktualit najdeme i sekce věnované jednotlivým institutům fakulty, což usnadňuje vyhledávání příspěvků. V rubrice Názory se setkáme např. s reakcemi na hodnocení výuky, vybavenost i rozdílnost fakultních knihoven a také „populární“ téma: Studijní informační systém (SIS), který funguje místo indexů a kde každoročně studenti zápolí se zapisováním rozvrhů. K této problematice se vyjadřuje i děkan Jakub Končelík. Novinářka, absolventka i vyučující na FSV Alice Tejkalová zase upozorňuje, že bez praxe nikdo není nic. Toto už je zcela logicky v rubrice Rozhovory.

Sociál se věnuje i práci a studiu v zahraničí, nechybí oddělení pro studentské aktivity. Příspěvky typu *Jak vyžrát na zkouškové* už mají za

cíl spíše jen pobavit, proto jsou psány odlehčenou formou. „Jednou z nejoblíbenějších rubrik je satirický Asociál,“ připomíná šéfredaktorka Jana Maxová.

Redakce čítá kolem dvacitky členů, především se jedná o studenty prvních dvou ročníků bakalářského studia. Z Institutu komunikačních studií a žurnalistiky, který kromě žurnalistiky obsahuje i katedry mediálních studií a marketingové komunikace, působí v Sociálu včetně šéfredaktorky šest studentů. Přispět tam ale může i kdokoli z pedagogů, chce-li vyjádřit svůj názor nebo upozornit na určitý problém. To je i hlavním smyslem časopisu. Není financován fakultou, práce není placená, a jelikož se magazín snaží být nezávislý a objektivní, rozhodně se redaktori nebojí používat kritický tón – i na adresu úrovně studia, poměru teorie a praxe apod. K chystané reformě vysokých škol se zatím z FSV nikdo nevyjadřoval, pouze lednové číslo přineslo zprávu od Kateřiny Kňapové *Univerzita odmítá reformu, rektor půjde na kobereček*. „Ale do březnového Sociálu o tom chystáme článek, tak by to tam mělo být,“ slibuje Jana Maxová.

Ta do Sociálu více než rok psala a letos v lednu se stala novou šéfredaktorkou. „K Sociá-

lu jsem se dostala jednoduše. Poté, co jsem začala studovat na FSV žurnalistiku, jsem se poohlížela po nějaké praxi a mimo jiné jsem narazila i na Sociál, který hledal nové redaktory. Tak jsem jim napsala, sešla se s tehdejší šéfredaktorkou a nastoupila do časopisu. Snažíme se oživit web, který nebyl v posledním roce příliš aktualizovaný, stmelit redakci a zvýšit nebo minimálně udržet čtenost tištěného časopisu. Web i časopis čekají změny jak po obsahové, tak po vzhledové stránce, ale detaily neprozradím.“

Jedna proměna je patrná již od ledna – přibyla sekce Kultura, která nabízí převážně recenze na divadelní představení. Je pozitivní, že se redakce striktně nedrží jen bran školy a přináší i materiály z jiných oblastí. Žurnalisté sice produkují čtrnáctideník *Fleš* a internetovou zpravodajskou *Carolinu*, avšak zaprvé to dělají v rámci výuky, a zadruhé se jedná pouze o jistou simulaci „skutečných“ novin a on-line zpravodajství, nikoli o fakultní informace. Sociál je tedy v podstatě jediným kanálem z vnitřku FSV. Redakce si přeje naplňovat heslo „Sociál: vždy o krok dál!“

Filip Šára

student žurnalistiky, FSV UK

OBAMA BYL PRÁTELSKY AŽ DO OKVIL? NEŽ JSAM MU OZNÁMIL, ŽE VÝBĚR MŮJMA NA DOSTAVBU TENISOVNA BUDE PROCHÁZET TYPOUKY ČESKOU TRANSPARENTNÍ ČESTOU.

Ze světa

Švédská královská rodina se začlenila do mediálního cirkusu

Večerník *Expressen*, jedny z největších švédských novin, oznámil, že zahajuje kampaň Švédsko republikou. Kampaň dobře načasovanou, pokud se tedy dá věřit slovům vedoucí kulturní sekce, Karin Olsson. V časopise *Journalisten* totiž uvedla, že *Expressen* chce navázat na svoji tradici, kterou v roce 1977 založil v souvislosti s narozením současné korunní princezny Victorie.

Tehdejší šéfredaktor Bo Strömsted tenkrát napsal, že by současný král s manželkou Silvii měli být posledními monarchy, sedícími na švédském trůnu. Vyvolal tím ohnivou debatu o otázkách bytí a nebytí švédské monarchie. Dnes je situace podobná, 23. února se totiž Victorii narodila dcera, princezna Estelle. Hned po své matce je druhá v pořadí následníků trůnu.

Jak to jde *Expressenu* s kampaní? Nevalně. Zatímco největší konkurent, večerník *Aftonbladet*, dokázal na své internetové stránce zapojit do debaty o volbě jména nové princezny hned celou armádu čtenářů (čítající přes dvě stě tisíc anketních odpovědí), kampaň *Expressenu* prostě propadla.

Jak je to možné? V radikálních a levicově orientovaných sedmdesátých letech bylo přímo politicky nekorektní psát ve švédských novinách o královské rodině, vysvětlila Yrsa Stenius, dlouholetá žurnalistka v *Aftonbladetu*, která několik let působila i jako i PO (pressombudsman).

„Pochopitelně jsme tenkrát nemohli událost, jakou bylo narození korunní princezny Victorie, zcela pominout, ale takovýto masivní zájem byl naprosto nemyslitelný. Dnes se z toho všichni snaží komerčně vylézt co nejvíc,“ řekla Yrsa Stenius.

A skutečně, komerce přímo bují. Náklady tiskovin v souvislosti s narozením nové prin-

cezny vzrostly až o třicet procent. Zatímco běžně se o naše královské celebrity zajímají pouze bulváry, nyní plní princezna Estelle všechna média v celé šíři. Jak rozhlas, tak televizi. Seri-

ózní denní tisk jí věnoval několikastránkové přílohy a magazíny připravily zvláštní vydání. Reakce byly překvapivě pozitivní.

Ale situace je nová i z jiného hlediska. Když princ Daniel, otec nové princezny, jen pár hodin po narození a ještě v porodnici uspořádal tiskovou konferenci, využil příležitosti a apeloval na žurnalisty, aby respektovali jejich soukromí a rodinný život. Nečinil tak pro nic za nic. Královská rodina žije skutečně v nové mediální situaci. Možná i proto je dnes tak těžké zorganizovat nějakou opravdovou antimonarchistickou kampaň.

Jaký má monarchie praktický význam v běžném, všedním životě Švédska? Právě že žádný. Král je sice oficiální hlavou státu, ale do politiky se vměšovat nemůže, a jakmile se o čemkoliv vyjádří, ozvou se okamžitě razantní protesty. Královská rodina má dnes význam

Nová rodina na první procházce v parku u svého sídla. Fotil bratr Victorie, princ Carl Philip a fotografie uveřejnili na Facebooku.

Novopečený otec princ Daniel asistoval při porodu a jen pár hodin poté v porodnici uspořádal tiskovou konferenci, kde mimo jiné požádal média, aby respektovala rodinné soukromí. Samozřejmě se událost bleskově šířila v sociálních médiích, na Facebooku, Twitteru atd. Zde bylo možno číst kousavé i kritické příspěvky. Zde byly některé jedovaté komentáře na domovské stránce televize přepublikovány.

pouze symbolický a ceremoniální. I proto je tento mohutný zájem o novou následnici trůnu ze strany sdělovacích prostředků zdánlivě nelogický.

Říkám zdánlivě. Královská rodina se totiž začlenila do novodobého, mediálního cirkusu. Čtenáři večerníků si téměř každodenně mohou přečíst „vše o nové princeznu“. Vynalézavost médií, jak vtáhnout čtenáře do hry a zapojit je do svých publikačních aktivit, nezná mezí. Čtenáři odpovídají na otázky, účastní se anket, hlasují, posílají e-maily a zapojují se do debat. Mohou hádat, jaké jméno princezna dostane, nebo mohou novým rodičům vzkázat dobré rady o výchově. Mohou hlasovat, jestli se princezna více podobá mámě, či tátovi, nebo mohou vyjádřit svůj názor, zda se jméno Estelle skutečně hodí pro budoucí královnou.

Zatímco dříve bylo úkolem králů a královen panovat a hýbat historií, je jejich dnešním posláním plnit stránky bulvárů. Dá se očekávat, že budoucí královna Estelle bude ještě více zosobňovat celebritu, jejímž úkolem není vládnout, ale zdobit.

Nicméně korunní princezna Victoria s manželem princem Danielem (mimočodem zcela obyčejným mužem z lidu) dobu, zdá se, nezaspali. Dnes to totiž nejsou paparazzi, kdo pokradmu a dlouhými teleobjektivy z křoví za plotem cvakají privátní záběry a drazo prodávají své rozostře-

V Teve4 diskutovali o publicitě v souvislosti s narozením nové následnice trůnu. Reportér Anders Pihlblad konstatoval, že se mediální klima kolem královských celebrit v posledních letech změnilo.

né fotografie skandálními plátkům. Ne, zde je to královská rodina sama, kdo si ponechává iniciativu a je stále o krůček napřed.

„Vidíme tady novou vlnu publicistiky,“ konstatoval známý švédský reportér, Anders Pihlblad.

Královská rodina si ponechává iniciativu. Vydávají prohlášení, pořádají tiskové konference, zveřejňují zprávy a publikují fotografie. O jejich aktivitách se dnes čtenáři nedozvídají zprostředkovaně z médií, ale přímo od nich, z vlastní internetové stránky královského dvora nebo z jejich stránky na Facebooku. A fotky vždy dělá „někdo“ z královské rodiny. Nejčastěji princ Daniel nebo bratr Victorie, princ Carl Philip (který mimočodem fotografii a design studoval).

A o čem média píší? V podstatě jen o tom, co jim královská rodina sama poví. Ukazují se v nových šatech při slavnostních příležitostech. Informují o dobročinné činnosti a všeobecně užitečných a pozitivních aktivitách. Tedy splňují všechna očekávání, sny a představy o sladkém, luxusním životě privilegovaných lidí. Taková pohádka, ale ve skutečnosti.

Dagmar Zítková
Stockholm

Dotázaní odborníci a kulturní osobnosti se vyjadřují k podpoře republiky a pro zrušení monarchie.

První fotografie princezny Estelle, které nafotil její otec, princ Daniel. Poprvé byly zveřejněny na domovské internetové stránce královského dvora.

Vzpomínka

Otta Sepp

– výstava plná návratů

Říká se, že každý člověk zanechá na světě po sobě nějakou stopu. Ta může být různě široká, různě hluboká, určená jen pro pár blízkých, anebo s odkazem pro širokou veřejnost. Stopa, která zůstala po československém fotografovi Ottovi Seppovi, má nejen nepřehlédnutelnou šíři a hloubku, ale zároveň také nespornou výpovědní hodnotu jak pro jeho současníky, tak pro všechny následující generace.

Seppova fotografická pozůstalost je dosud nedocenenou obrazovou pamětí nepříliš vzdálené minulosti Českých Budějovic, které byly jeho celoživotní láskou. Je svědectvím o běhu času v jejich ulicích a zákoutích, o nevrátných změnách provázejících poklid jihočeské metropole a životní osudy obyvatel. Sté výročí narození tohoto skromného tvůrce nezpochybnitelné fotografické kroniky města je vynikající příležitostí přiblížit veřejnosti alespoň část Seppova archivu.

Úkolu se ujala kurátorka československé Galerie Nahore Bohuslava Maříková. Výstavu, kterou připravila z negativů Ottovy Seppovy a která

nepochybně vzbudí velký zájem, zaštil primátor města České Budějovice Juraj Thoma. A třebaže byla pro scénář této prezentace zvolená časová výšeč pouhého čtvrt století – od roku 1945 do roku 1970 – už jenom výběr nejvhodnějších snímků, které by vytvořily celistvější pohled na zvolenou dobu a místo, byl víc než náročný.

Ale díky vytrvalosti a obětavosti organizátorů výstavy se nyní s fotografiemi Ottovy Seppovy dostáváme do vzrušené a vypjaté atmosféry po skončení druhé světové války, kdy se euforie a radost ze svobody díky vzednutým emocím mísily i s nově nastolovanými pocity ne-

spravedlnosti a dalších křivd. Na snímcích najdete například historické setkání ruských, amerických a britských vojáků v roce 1945 na československém náměstí, smutný a sporný odsun Němců či první poválečné májové průvody. Fotografie připomenou divákovi události, jako byl masový běh na náměstí a na stejném prostranství konaná trýzna za Klementa Gottwalda, spartakiádní cvičení v šedesátých letech, Závod míru, který vedl městem, či sjezd historických vozů, majáles, bruslení na soutoku Malše a Vltavy, slavnostní průvod k 700. jubileu města, trhy, masopusty, koupání na staré otevřené plovárně anebo Lannovu třídu před půlkou století či Wortnerův dům před opravou apod. Díky jedinečným záběrům se můžeme vrátit do dob, kdy se třeba bourala Modrá hvězda, kdy na Mariánském náměstí stávaly hotel Metropol a kino Lípa a na Senovážném náměstí, přes který ještě vedla otevřená Mlýnská stoka, stavěly cirkusy svá šapitó, kdy se na slavném čtvercovém náměstí, které měnilo svůj název podle politické situace, opravovaly jedinečné měšťanské domy, kdy se v Háječku v altánku v neděli koncertovalo, nebo když na Lidické třídě stávala dopravní budka pro policisty. Můžete si nad jednotlivými záběry vyvolat vzpomínky na časy, kdy se ve městě stavěly první panelové domy Experiment anebo takzvané kolektivní domy Perla, Pražské sídliště, letní kino, hvězdárna či krytá plovárna nebo kdy se montovaly veřejné osvětlení ve městě.

Medailon

Životním krédem mu byla skromnost

Populární doyen jihočeských fotografů Otta Sepp by se 7. července 2012 dožil sta let. Bohužel smrt ukončila jeho plodný a nelehký život rok a půl před tímto jubilejním datem. Zůstaly po něm tisíce nevšedních fotografií a negativů, ale také vzpomínky na jeho skutečně neutuchající činorodost a zájem o veškeré dění.

Ottovo dětství bylo spojeno s místem jeho narození – československým předměstím Suché Vrbné. Původně se sice měl stát elektrikářem, ale okolnosti jej nasměrovaly do učení na kadeřníka, ale ani tomu nezůstal věrný, stejně jako krátkodobému povolání drogisty.

Rozhodl se totiž pomáhat jako dobrovolný sanitář bez platu v nemocnici. V tom už asi mnozí romantického a obětavého Ottu poznávají. Díky touze po romantice se mu nemohla vyhnout ani etapa skautská a na ni navazující volnomyšlenkářské trampování, které mu mimo ji-

ně přineslo i řadu celoživotních přátel, ať už je řeč o interbrigadistovi Leopoldovi Hofmanovi, spisovateli Norbertu Frýdovi, fotografovi a archiváři Richardu Šerém a mnohých dalších.

Život Ottovy Seppovy měl však i temnější stránku, jako třeba zatčení v době války, kdy byl s Richardem Šerým vězněn na Pankráci, v Berlíně a na dalších místech. Na sklonku války se dostal i do koncentračního tábora, ale to už jako člen Červeného kříže. Bylo pro něho typické, že o těchto zážitcích nevyprávěl moc rád.

Poválečná doba mu pak přinesla pracovní příležitost v profesi fotografa – nejprve v Jihočeském muzeu, posléze pak v deníku Jihočeská pravda, kde vydržel až do odchodu do penze. Ovšem okruh jeho zájmů byl daleko širší, a tak se jeho fotografické umění prosadilo i v Jihočeském divadle, kde díky spolupráci s kurátorkou jeho současné výstavy vznikla řada jedinečných portrétů tehdejších herců. Ale spolupracoval i s dalšími osobnostmi města a kraje jako například s ředitelem hvězdárny Antonínem Mrkosem, sborníkem Theodorem Pártlem, s historikem Karlem Kakuškou a Klubem

Klaun

Foto Otta Sepp

František Hrubín

Foto Otta Sepp

Hodně snímků je věnováno právě atraktivnímu fenoménu českobudějovického hektarového náměstí, také páteřní Lidické třídě a idylickému nábřeží kolem starých hradeb. Zaujímou panoramatické záběry, jejichž pořízení

tehdy vůbec nebylo jednoduchou záležitostí ani pro zkušeného fotografa. Seppův však měl cit pro záběr a schopnost zvolit pro něj nejlépe vyhovující místo a v neposlední řadě i trpělivost, s níž dokázal čekat na vhodné světlo a situaci.

Věřím, že právě tato expozice návratů do uplynulého století v Galerii Nahoře na Senovážném náměstí bude mít zejména mezi Česko-budějovičky velký ohlas.

Hanka Hosnedlová ■

Otta Sepp (vpravo) s rodiči a sourozenci

Foto Atalier Vlasák

přátel Českých Budějovic, pro který pořídil spoustu fotografických podkladů. Některé z nich se pak objevily i v Encyklopedii Českých Budějovic, na jejímž vzniku se také aktivně podílel. Ve spolupráci s dalším milovníkem historie – Karlem Pletzerem – pak vznikla i jiná poutavá publi-

kace: Českobudějovické ateliéry. Malou připomínkou Seppových rozsáhlých aktivit bylo udělení ceny města České Budějovice v roce 2006.

Udržoval pochopitelně kontakt i s různými amatérskými i profesionálními fotokluby a sdruženími, spolupracoval s Národním technickým muzeem v Praze, byl dlouholetým členem Syndikátu novinářů a pro jeho jihočeskou pobočku snad až do posledních chvil svého života iniciativně vymýšlel různé návrhy a přínosné možnosti.

První fotografie ze Seppovy dílny vznikla v roce 1924 a byla pořízena ještě na skleněnou desku. Ale neustrnul, a přestože z nostalgie se třeba ještě po přelomu tisíciletí vracel ke starým fotoaparátům s měchem na trojnožce, systematicky se zajímal o technický vývoj, nové směry ve fotografování i o moderní digitalizaci. Síla a mimořádnost jeho tvorby tkví však přece jen v klasické fotografii. Mimo jiné sbíral i fotoaparáty a foto-techniku a vytvořil tak velice zajímavou časově rozprostřenou sbírku.

Otta Sepp mapoval život svého milovaného města v průběhu uplynulého století a v archivu nashlédal i stovky portrétů tehdejších osobností. Ale paradoxně – snad díky jeho neuvěřitelné skromnosti – výstav měl málo. Snad jen Český Krumlov a českobudějovická Galerie Na Dvorku se mohly pochlubit jeho expozicemi. Díky Bohunce Maříkové byla pak prezentována Seppova posmrtná výstava s průřezem jeho tvorbou a nyní retrovýstava k nedožitým stým narozeninám, která byla pro Galerii Nahoře velice pečlivě sestavena opět Bohuslavou Maříkovou a Ottovou dcerou Boženou Kolrosovou. Otevřena je od 15. června do 31. srpna 2012.

HH ■

Studenti

Novinařina jsou kontakty

Je žurnalistika perspektivním povoláním? V jaké oblasti má budoucí mediální pracovník největší šanci se uplatnit? Mají tištěná periodika stále své nezpochybnitelné postavení na trhu? Má smysl žurnalistiku vystudovat?

Novinařství je studenty a čerstvými absolventy žurnalistiky na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy vnímáno kladně. Stejně tak smysl tohoto povolání, které vždy ve své primární funkci podávat pravdivé informace zůstane perspektivní. Na realitu tuzemských médií se však příliš pochvalně nenahlíží. Výtky nejčastěji směřují na adresu publicistiky, obecně se týkají neprofesionality. „Média se totiž orientují především na zisk,“ říká Anna Nosková, absolventka žurnalistiky na FSV UK a šéfredaktorka portálu věnovaného módě.

Někteří studenti dokonce přiznali, že média příliš nesledují. Naopak Šárka Drobná ze 3. ročníku vděčí škole za probuzení zájmu o veřejné dění. Z tištěných médií jsou nejpobulárnější společenské týdeníky jako Reflex, Instinkt či Respekt. „Papírová žurnalistika“ zatracovaná

není, mnozí včetně Šárky Drobné v ní stále spatřují atraktivitu pro budoucí uplatnění. Rozhodně by ale měla tištěná periodika počítat se snižováním nákladů a zamyslet se nad obsahem. Aktuální zpravodajství si už skutečně takřka každý vyhledá na internetu.

Anna Nosková je vzorovým příkladem člověka, který začal pracovat v oboru takřka současně se zahájením studia a nyní spravuje vlastní webovou stránku. Média charakterizuje citátem kanadského filozofa, spisovatele a mediálního teoretika Marshalla McLuhana: *Media is the message*. Takovou funkci si musí uchovávat neustále, pokud mají být důvěryhodná – vždyť i publicistika je do jisté míry podávání zpráv o nějaké události či díle.

Názory na studium žurnalistiky rovněž nejsou totožné. Většina dotázaných se shoduje na

jednom – omezit teoretické předměty a naopak rozšířit ty praktické. Škola nemá produkovat roboty, přesto by měla poskytnout takřka mechanickou schopnost při tvorbě zpravodajských materiálů. „Základ je nemit nereálná očekávání, škola nás automaticky nekatapultuje do České televize,“ dodává Šárka Drobná. Kromě rozšíření mediálního povědomí oceňuje i praktické dovednosti jako seznámení s ČTK, stříhovými programy, nahrávacími zařízeními a jejich ovládnutím. To se po nástupu do redakce hodí.

Část absolventů se věnovala či věnuje novinářině již během studií. Žurnalista Martin Charvát pracuje v Českém rozhlase, stejně tak Anna Hašková, studentka mediálních studií na stejné fakultě. Autor tohoto příspěvku má za sebou praxi na serveru Novinky.cz a v současnosti přispívá recenzemi na jeden filmový portál. Také ti, kteří školu kritizují, přiznávají, že jim dala to nejcennější: kontakty potřebné pro získání zaměstnání. To platí i u Anny Noskové, které shrnuje: „Od školy jsem čekala přesně to, co jsem dostala: zajímavé předměty, inspirativní pedagogy, možnost stáží a pracovní příležitosti. Neříkám, že škola mi přinesla všechno na stříbrném talířku nebo že mě bavily některé naprosto absurdní předměty. Absolvent má možnost se dobře uplatnit, ale záleží hlavně na něm, na jeho schopnostech, ambicích a prioritách.“

Filip Šára

student žurnalistiky, FSV UK

Anketa

O své praxi: hodně práce za málo peněz

Na jaře 2008 pořádala Katedra žurnalistiky FF UP v Olomouci průzkum mezi začínajícími novináři. Téměř polovina z celkem 170 redakcí, které se ankety účastnily, považuje za největší slabinu mladých žurnalistů nedostatek vlastních nápadů. Naopak nejvíce oceňují praktické znalosti žurnalistických žánrů a postupů.

A jak praxi v médiích hodnotí sami studenti žurnalistiky? Tuto otázku jsme položili několika posluchačům žurnalistiky na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Výrazná většina z nich získala první zkušenosti s prací v médiích ještě před nástupem na vysokou školu. „Rozhodně jsem to nebral jako praxi k splnění nějaké budoucí povinnosti ve škole, v mé-

diích dělám a dělám bych i bez přijetí na žurnalistiku,“ říká Matěj Smlsal, student druhého ročníku. Zatímco Matěj už věděl, co práce v médiích obnáší ještě před přijímacími zkouškami, pro jeho spolužačku Adélu Lávičkovou znamenala první zkušenost s novinářinou v praxi překvapení. V novinách začala působit až během studia na FSV. „Rozčarování bylo celkem velké,

realita je dost jiná než teorie ve škole, ale hodně záleží na vedoucím. Ale platí asi jedno pravidlo – velká náročnost na čas versus málo peněz.“ V tom s Adélou souhlasí i ostatní oslovení studenti – začínající novináři. „Největší probuzení ze snu přijde s první výplatou,“ dodává Matěj.

Praxi vnímají studenti jako neoddelitelnou součást studia. Lidé pracující v médiích však důležitost žurnalistického vzdělání ve výše zmiňovaném průzkumu zařadili až na poslední místo. V tom s nimi souhlasí i sami studenti. „S tím, jak práci zvládám, rozhodně nijak nesouvisí to, že studuju žurnalistiku. Vlastně mě nenapadá nic, v čem by mi škola pomohla,“ přiznává studentka Johana Hovorková.

Najdou se ale i tací, kteří studium žurnalistiky považují za nezbytnost – jako například jedenadvacetiletý student Martin Charvát: „Budoucí novinář podle mě nemá jinou možnost, než že absoluuje žurnalistiku.“ A reportér ČT David Macháček napsal: „Novinařina je cíl a škola cesta, která k cíli vede.“

Tereza Svítlová

studentka žurnalistiky FSV UK

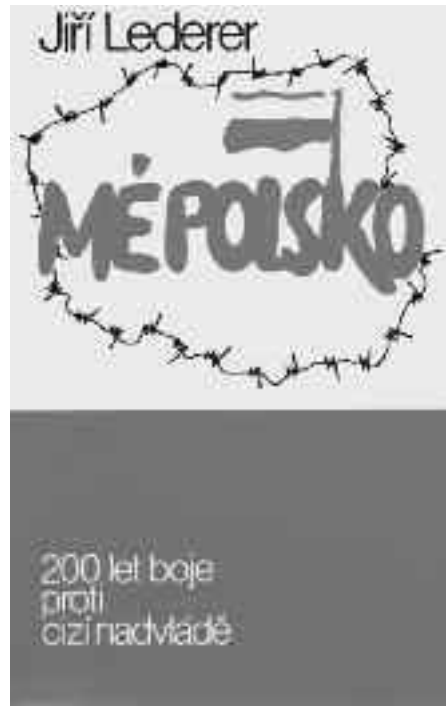
Vyznamenání pro Jiřího Lederera

Ve velkém sále Velvyslanectví Polské republiky v ČR předal pan velvyslanec Jan Pastwa 30. března vysoké vyznamenání, Důstojnický kříž Řádu Polonia Restituta (Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski), udělený posmrtně Jiřímu Ledererovi za výjimečné zásluhy o podporu demokratické transformace ve střední Evropě.

Vyznamenání převzala manželka Jiřího Elżbieta Ledererová. Polská republika tak připomněla před jeho nedožitými 90. narozeninami (*15. 7. 1922–12. 10. 1983) význačného publicistu, který se Polsku při mnoha svých novinářských aktivitách věnoval – od svého studijního pobytu koncem čtyřicátých let.

Jiří Lederer ctil touhu Poláků po svobodě a jejich úsilí zápasit o ni s nasazením života. V dubnu 1968 odjel do Polska v bouřlivé atmosféře po studentských demonstracích, odporu polských spisovatelů proti cenzuře a direktivnímu řízení kultury. V květnu vyšel v *Literárních listech* jeho reportážní triptych *Polsko těchto týdnů*. O polských událostech hovořil v rozhlasu, pro časopis *Reportér* napsal stať *Polsko – země v napětí*. Polské ministerstvo zahraničí proti reportážím protestovalo ostrou nótou.

V srpnu 1968 požádala polská prokuratura o pomoc k vyjasnění trestní činnosti Macieje Kozłowského a Marie Tworowské proti PLR na našem území. Právě s nimi Jiří Lederer spolupracoval. Informace o politické situaci v Polsku a u nás byly zveřejňovány v polském exilovém časopisu *Kultura*, který vycházel v Paříži, včetně oné trilogie z *Literárních novin*, přeložené do polštiny. V listopadu 1969 bylo zahájeno trestní stíhání Jiřího Lederera „pro trestný čin pomoci k trestnému činu podvracení republiky“. Koncem ledna byl zatčen a v únoru 1972 Obvodním soudem pro Prahu 1 odsouzen na dva roky ne-

Titul prvního českého vydání Ledererovy knížky o Polsku. Vyšlo v r. 1982 v nakladatelství Index Společnosti pro československou literaturu v zahraničí.

podmíněně pro veřejné hanobení státu světové socialistické soustavy. Odvolání advokátky JUDr. Burešové Městský soud zamítnul. Trest si odpýkával na Borech; po roce byl podmíněně propuštěn na pětiletou zkušební dobu.

Pokračoval ovšem v žurnalistických aktivitách pro samizdat a pod pseudonymy pro exilo-

vá periodika. Ale především kontaktoval u nás zapovězené spisovatele, s nimiž napsal svou nejznámější publikaci – *České rozhovory*. 26. prosince 1976 podepsali s manželkou Elżbietou Chartu 77 a od 13. ledna 1977 byl znovu ve vazbě. 20. ledna 1978 Nejvyšší soud potvrdil rozsudek Městského soudu – nepodmíněné odsouzení na tři roky. Po odpýkání trestu v Ostravě se vrátil s podlomeným zdravím. Dostal od příslušníků StB na vybranou: buď se vystěhuje, nebo manželce, polské občance, nebude povoleno prodloužení pobytu a bude eskortována do Polska. Jedině hrozba rozbití rodiny – dcerce Monice bylo 11 let – ho přiměla, aby v rámci známé akce *Asanace* odešel do bavorského exilu. Českého občanství se nevzdal, bylo mu odebráno. O německé nepožádal.

K jeho rozsáhlým exilovým publicistickým aktivitám patří stať *Polsko*, trochu historie, kterou napsal pro Tigridovo *Svědectví*. Předcházela publikaci *Mé Polsko – 200 let boje proti cizí nadvládě*. A krátce před skolem napsal pro exilové *Listy* portrét Lecha Wałęsy Lidový vůdce.

Jeho největším přáním bylo vrátit se do vlasti, dostat zpět ukradené státní občanství. První přání se nesplnilo, 12. října 1983 podlehl infarktu. Po listopadu 1989 o navrácení občanství posmrtně žádala paní Elżbieta. Ministr vnitra JUDr. Tomáš Sokol odpověděl, že podle zákona č.88/1990 Sb. je navrácení občanství možné pouze na podkladě vůle a žádosti bývalého občana – smrtí možnost zaniká. Změnu zákona tehdejší Federální shromáždění neakceptovalo. Komise Syndikátu novinářů ČR Jiřího Lederera v roce 1993 alespoň v rámci své kompetence rehabilitovala.

Významný český publicista je pohřben na hřbitově v bavorském Birnbachu jako občan bez národnosti. V říjnu 2013 uplyne třicet let od jeho skonu. Polská republika již Jiřího Lederera posmrtně výrazně ocenila. A jeho vlast?

Navrhuji, aby se SN zasadil o posmrtné ocenění Jiřího Lederera v jeho vlasti a o splnění jeho největšího přání – navrácení českého občanství.

Jarmila Cysařová

Autorka pracuje od devadesátých let jako historička české publicistiky; vydala mj. monografii o Jiřím Ledererovi Muž, který tu chybí.

Rozloučení

Za Sašou Kramerem

Saša Kramer

Foto Václav Jirsa – Právo

V úterý 28. května 2012 zemřel krátce po šestašedesátých narozeninách novinář Alexandr Kramer. Dějiny české žurnalistiky obohatil především svými rozhovory, které vycházely deset let (do roku 2008, kdy ze zdravotních důvodů přestal psát) na stránkách Práva a staly se etalonem preciznosti a kvality.

Troufám si na něj vzpomínat, protože jsme se znali skoro půl století a taky jsme toho spolu spoustu zažili i dělali. Bylo nám osmnáct, když nás vzali na žurnalistiku – tehdy Institut osvěty a novinářství. Měl za sebou rok na fakultě jaderné fyziky, kterou opustil rád a dobrovolně, protože o psaní stál víc než o to stát se jaderným inženýrem. Vždycky mu to skvěle myslelo, ostatně hrál závodně šachy na mistrovské úrovni. Řekl bych, že je musel hrát útočně, protože takový byl se vším všudy, odvážný, hledající, když bylo třeba útočný. A protože se nikdy neschovával za cizí záda a nehledal mocné ochránce, měl vždy víc nepřátel, než bývá v kraji zvykem.

Ze všeho nejvíc ho už tenkrát zajímala politika, trochu prakticky, ale především kriticky. Ve druhé půli šedesátých let to na nějaký čas přestávala být tak úplně zdiskreditovaná věc i v našich končinách a taky univerzita byla o dost svobodnější. Saša Kramer toho dokázal využít – v dobrém slova smyslu – víc než kdo z nás. A už tehdy prostřednictvím rozhovorů. Za v oněch dobách neuvěřitelnou sumu dva tisíce korun si koupil přenosný cívkový magnetofon a nahrával rozhovory s lidmi, kteří měli co říct. Zaujaly zejména rozhovory, které vedl s oběma čístek padesátých let. Tiskl je ve Studentu, vedle Literárku tehdy druhém radikálním týdeníku, a ještě za studia se stal redaktorem. V barvách Studenta taky jedním z prvních, kteří v roce 1968 odje-

li do Izraele a psali o něm: s láskou a pochopením, ale zároveň kriticky.

Pak přišel srpen 68, podzimní studentská stávka, první údery normalizace, pokus dokončit fakultu a vyházet den před obhajobou státnic. O to, aby se to stihlo včas a Saša neunikl, se osobně přičinil tehdejší děkan fakulty Miroslav Hladký. Přišly roky nejrůznějších povolání: tlumočnický, pomocný dělník, hotelový bagážista, divadelní náborář. V půli sedmdesátých let začal překládat do angličtiny návody k výrobkům Tesly Karlín. Hned v lednu 1977 podepsal v trafice u Karola Sidona Chartu 77. Když začaly fungovat samizdatové Lidovky, začal do nich okamžitě psát.

(Mezitím jsme spolu napsali dvě knížky povídek, science fiction. S Ondřejem Neffem napsal knížku o dějinách světové SF, další povídky pod jménem Mirka Kostky. Pod ničím z toho nesměl totiž být podepsán, jinak by v tehdejším bezčasí pajdavé ulepené totality knížky nevyšly. SF taky překládal, opět s pomocí pokrývačů. Tenkrát se zdálo, že tohle bude možná hlavní cesta, byť utajená, po které se vydá – když už to nemůže být žurnalistika. Naštěstí to však dopadlo jinak.)

V obnovených Lidovkách byl Saša jedním z prvních redaktorů zahraniční rubriky. Neměli jsme tam tenkrát počítače, ba ani spojení na agentury, a tak mu dobrodinci donášeli role po-

tištěného dálkopisu s Reuterem... – úžasně se mezi těmi kilometry papíru Saša vyjímal. Psal zprávy, komentáře, rozhovory. A pořád zůstával svůj: odvážný, nesmlouvavý, vždy připravený bránit svůj názor, třeba útokem. V době, kdy se spousta lidí začala tvářit, že nikdy neměli ani levou ruku, zůstával svůj – levicový, radikální a přitom liberální. Byl to náročný postoj, a když ho člověk chtěl zastávat důsledně, nebylo to vždycky jednoduché.

Po několika žurnalistických přestupech zakončil v Právu, kde se konečně rozhovor stal jeho osudem. Rozhovor na nejvyšší úrovni. Důkladně připravený, ostrý, avšak nikdy zákeřný, zásadně neautorizovaný. Rozhovor, v němž tazatel často bývá víc partnerem v diskusi než tím, kdo zprostředkovává cizí názor či vysvětluje složitého myslitele. Právě tenhle přístup mu získal respekt nejen čtenářů, ale i těch zpovídaných, včetně těch, kteří by s ním jinak, pokud jde o politické názory, neměli slitování. Právě pro to se stal Saša Kramer nejvýznamnější postavou českého novinářského rozhovoru. A právě tak na něho budeme vzpomínat.

Soudím, že vůbec by nebylo od věci, kdybychom na něho vzpomínali nejen teď, když zemřel, ale každoročně při udílení výroční novinářské ceny za nejlepší rozhovor roku. Mohla – měla by se jmenovat po něm.

Jaroslav Veis ■

V USA zemřel Jiří Hochman

Ve svém domě v Palm Coast na Floridě zemřel 12. února 2012 český novinář Jiří Hochman (narodil se 3. 6. 1926 v Plzni).

Vpadesátých a šedesátých letech působil jako redaktor *Obrany lidu*, *Rudého práva*, a byl též zahraničním zpravodajem na několika kontinentech, včetně USA. Velké popularity

dosáhl jako redaktor a komentátor týdeníku Reportér na konci šedesátých let. Se svou *Kronikou místopředsedů v Čechách*, vydanou později v exilu knižně, proslul i jako nadaný satirik;

v tomto žánru byly úspěšné další jeho knihy *Český happening* či *Jelení Brod*. Po srpnu 1968 se nesmířil s nastupující normalizací, nesměl pracovat jako novinář a byl vězněn. Když těžce onemocněl, rozhodl se i s rodinou pro exil. Ve Spojených státech se stal univerzitním učitelem (Ohio State University). Publikoval v exilových nakladatelstvích Index a Sixty-Eight Publishers. Byl jedním z nejpilnějších komentátorů v exilových Listech, s jejich současnou redakcí spolupracoval až do svých posledních dnů.

ms ■

Za Milošem Volfem

Teprve nyní jsme se z Národního osvobození (číslo 8/2012) dozvěděli smutnou zprávu, že ve věku nedožitých 88 let zemřel v lednu tohoto roku Miloš Volf.

Jako předseda historické skupiny koncentračního tábora Flossenbürg ještě připravoval letošní setkání bývalých politických vězňů, rodinných příslušníků na dny 20.-22. července (za účast v domácím odboji byl v letech 1943-1945 vězněn).

Po návratu z koncentráku působil nejprve ve Svazu protifašistických bojovníků (dnes Český svaz bojovníků za svobodu) a posléze zaktivoval v Čs. rozhlasu – v jeho armádním vysílání. Odtud přešel díky Vladimíru Kováříkovi v roce 1957 do Čs. televize, kde jsem ho osobně poznal. To už byl šéfredaktorem Hlavní redakce vysílání pro děti a mládež, kde mj. pracovali režiséři Ludvík Ráza a Milan Tomsa, redaktoři-

dramaturgové Vladimír Branislav, Ota Bednářová a Ota Nutz (ve vynikajícím pořadu Zvědává kamera) nebo Olga Čuříková ve Vlaštovce.

Miloš byl iniciátorem četných mezinárodních aktivit – například čs. účasti v mezinárodním pořadu Hudba nezná hranic nebo na festivalu UNESCO, který se konával v Mnichově. Zde měl úspěšnou přednášku o výchově k televiznímu diváctví, stejně tak na podobném festivalu Europremio v Benátkách. Napsal množství scénářů zejména k zajímavým cestopisným filmům. Také ovládal kresbu karikatur.

Jako jeden z prvních dostal k 31. prosinci 1970 od Jana Zelenky z televize výpověď. Těžko hledal nové zaměstnání, nakonec ho přijali v

podniku Potravní Praha, kde mu dali na starost požární ochranu 1500 prodejen. Po autohavárii o berlich ale dokulhal v roce 1973 do invalidního důchodu.

Nedokázal složit ruce do klína, podařilo se mu zpracovat svědectví několika svých přátel z koncentračního tábora pod názvem Živá paměť. Ve Flossenbürgu se z jeho iniciativy pořádají vědecká zasedání bývalých vězňů z celé Evropy. Dnes jsou v tzv. Údolí smrti upraveny hroby vězňů 16 národů a památník 73 000 obětí. Německá televize (nikoliv česká...) natočila s Milošem dlouhý rozhovor a vydala jej na DVD. Na setkáních bylo doloženo, že tábor v blízkosti našich západních hranic nebyl vybudován náhodou. V roce 1938 zde plánovalo německé vedení a armáda zničení Československa. Významnou úlohu v tom sehrála bohatá granitová nálezště, kde při otrockých pracích umírali političtí vězňové v desítkách každým dnem. Další a další sem byli přiváženi z nedalekého tábora Dachau.

O Miloši Volfovi se lze dočíst v sborníku Terezín svědčí a varuje a v publikaci Někomu život, někomu smrt, Jarmila Cysařová uvádí Miloše Volfa v knize Česká televizní publicistika.

Miroslav Sígl ■

Odešel novinář Toník Hančl

Antonín Hančl (narodil se 6. března 1927), rodák z obce Bříza v roudnickém okrese, původním povoláním krejčí, věnoval práci v novinách celý svůj život.

Nejdéle – více než 30 let – pracoval v brněnském deníku Rovnost, kde působil dlouhé roky ve funkci redakčního sekretáře – dnes bychom řekli šéfredaktora. Vedle své každodenní práce při sestavování zpravodajského deníku, ať byla jakkoli vyčerpávající, Toník Hančl vždycky našel čas na svoji velkou lásku – na cirkusy a varieté. Nesměl chybět při žádné premiéře, zvláště v brněnských varieté Rozmarýn či Evropa, při talentových zkouškách varietních umělců a umělců v Brně, Praze i jinde v Československu, prostě byl vždy při tom, když se v tomto svérázném oboru zábavy něco dělo.

Antonín Hančl začal postupně shromažďovat vyprávění cirkusových a varietních umělců, dokumenty z jejich života a stal se během let jedním z nezasvěcenějších historiků našich cirkusů a varieté. Výsledky jeho bádání jsou k dispozici v jeho knížce Ejhle cirkusy a varieté, jeho bohatý archiv, ve kterém se inspirovali fil-

maři, rozhlasoví a televizní publicisté i historikové v tuzemsku a v zahraničí, je dnes součástí muzejních sbírek.

Když bylo Antonínu Hančlovi osmdesát, hledal brněnský novinář Jaromír Dufek nejvýstižnější charakteristiku osobnosti našeho kolegy, který s nadšením přistupoval ke všemu, co ho kdy zaujalo. Nakonec použil věty, které do pečlivě vedené knihy návštěv v Hančlově bytě na Antonínské ulici v Brně napsal italský spisovatel, nakladatel a autor světoznámých dvoudílných dějin cirkusu Thesaurus Circensis Giancarlo Pretini: *Přijel jsem do tohoto města a potkal pohádkovou osobnost Antonína se srdcem velkým jako hora a nadšením pro cirkus a jeho lidi, které je nepopsatelné.*

Patriarcha brněnských novinářů, z brněnských novinářských legend, Antonín Hančl zemřel 20. února 2012.

jch ■

Karikatura Antonína Hančla od Eduarda Hofmanna

Soutěž

Média na pomoc památkám popatnácté

Soutěž Média na pomoc památkám vyhláší od roku 1997 Syndikát novinářů a občanské sdružení Pro Bohemia s podporou Ministerstva kultury České republiky.

Smyslem soutěže je povzbudit a ocenit nejvýznamnější publicistické počiny, které apelují nejen na vládu, parlament, odborné instituce, ale i na občanskou veřejnost a probouzejí povědomí občanů o kulturní minulosti této země. Soutěž probíhá ve čtyřech kategoriích: tisk, rozhlas, televize a publicistika. V budoucím Českého rozhlasu převzali 19. dubna ocenění vítězové už patnáctého ročníku.

První místo v kategorii tisk získal Martin Pleva z Moravskoslezského deníku za čtyřiceti-

dílý seriál o záchraně a proměně industriální zóny v důlní oblasti Vítkovice. Druhým místem byl oceněn Klatovský deník za sérii článků o rekonstrukci unikátních klatovských katakomb. Třetí cena letos udělena nebyla.

V kategorii rozhlas byly prvním místem oceněny autorky pořadu *Má se Červená Lhota ještě proč červenat* Jarmila Konrádová a Eva Ocisková z ČRo 3 - Vltava, druhé místo přířkla porota Haně Soukupové z Českého rozhlasu České Budějovice za pořad *Petr Vok z Rožmberka a tře-*

ti byl Ondřej Vaculík (ČRo 6) za pořad o poutní tradici a historii obce Sněžná u Kraslic.

V kategorii televize a video se na první příčce umístil David Macháček z redakce Reportéři ČT za pořad *Zahrádka I a II* o záchraně románského kostelíka zatopeného městečka na Želivce, druhý byl Aleš Hazuka z Regionálního vysílání ČT za reportáže o chátrajícím objektu Jakobínka na hradě Rožmberk a třetí Rebeka Bartůňková z redakce Reportéři ČT za dokument Kyselka. V kategorii publicistika získali ocenění David Růžička (seriál o plzeňských interiérech Adolfa Loose ve čtvrtletníku Vítaný host), Jakub Hloušek (články o méně známých památkách v měsíčníku Turista) a Věra Kokošková a redakční rada Vlastivědného sborníku za dlouhodobé velmi kvalitní mapování kulturních dějin.

Soutěž podpořili sklárna Moser a nakladatelství Libri. Příznačné je, že ti, kteří z památek často velmi profitují, o ni zájem neprojevují, ačkoli zejména oceněná žurnalistika přivádí k památkám širokou veřejnost.

red**Soutěž**

Třetí ročník soutěže středoškolských časopisů

Zástupci deseti redakcí, které odborná porota vybrala jako finalisty soutěže O nejinspirativnější středoškolský časopis, se sešli v úterý 15. května v pražském sídle Syndikátu novinářů ČR na vyhlášení výsledků třetího ročníku soutěže.

Pětičlenná soutěžní porota vedená publicistou Jaroslavem Šonkou posuzovala obsahovou i grafickou kvalitu časopisů s důrazem na původnost, tematickou rozmanitost, stylistickou úroveň, jazykovou bohatost a také humor. Z přibližně 1200 oslovených středních škol se soutěže zúčastnilo celkem 42 školních redakcí.

V konečné fázi porota rozhodla, že z hlediska propozic soutěže je tentokrát nejlepším časopis GYM vydávaný studenty Gymnázia v

Třeboni. Na druhém místě skončil časopis Komár z Gymnázia Havířov-město a třetí příčku – stejně jako v minulém ročníku – obsadil časopis COX, vydávaný studenty Střední odborné školy v Šumperku.

Jaroslav Šonka v souvislosti s hodnocením středoškolských časopisů uvedl: „Nebylo to lehké, ohodnotit takový sběr mladistvé iniciativy, schopnosti vzájemné informace. Nebylo také lehké pochopit dynamiku, se kterou se žákyne

Petr Čížek z Gymnázia Třeboň převzal za školní časopis GYM ocenění od předsedy Klubu volných novinářů Václava Brůžka.

a žáci škol, které obeslaly soutěž, zabývají problémy jak svého menšího světa, tak světa globálního. Každý časopis měl svůj profil a bylo velmi zajímavé, kolik pohledů na dnešní realitu obsahoval. Ani jeden nevypadal jako odvar nějakého jiného. To je pro budoucnost naší novinářiny pozitivní.“

zdk**Soutěž**

Začínající novináři v Ostravě

Šedmý ročník autorské soutěže pro začínající žurnalisty uspořádal Syndikát novinářů Ostrava za finanční podpory své mateřské organizace. Soutěž odstartoval SN Ostrava loni v říjnu a její výsledky slavnostně vyhlásil na půdě katedry ekonomické žurnalistiky VŠB-TU v Ostravě v pondělí 12. března 2012. Proč právě tam? Všechna tři první místa totiž ob-

sadili právě studenti zdejšího novinářského oboru, který v Ostravě funguje už šestým rokem. Letos si z padesátky účastníků v soutěži nejlépe vedl Michal Richtr, který porotu zaujal sci-fi pojetím svého fejetonu nazvaného Těžitel, stvořitel. Jen o pár bodů méně získala v konečném součtu druhá Klára Barošová s článkem Ostře sledovaný odpad a třetí příčku obsadil Jakub Špaček se svou Darwinovou teorií. Vítězové si odnesli ceny v podobě fotoaparátu a další drobné elektroniky.

iš

Klub leteckých novinářů v Parlamentu ČR

Klub leteckých novinářů při Syndikátu novinářů ČR byl spoluorganizátorem slavnostního vyhlášení nejlepších leteckých sportovců za rok 2011. Vyhlášení se konalo ve spolupráci s hospodářskou komorou parlamentu České republiky

Diplom herci a nadšenému sportovnímu letci
Ludku Munzarovi předali předseda Syndikátu novinářů ČR Adam Černý a předseda KLN ČR František Kučera.

Foto archiv SN ČR

2. března 2012. Diplomy Klubu leteckých novinářů obdrželi: **Dalibor Carbol**, za mimořádné sportovní výkony v roce 2011; **Jan Lukeš**, za celoživotní podporu čs. letectví a sportovní výkony; **Luděk Munzar**, za celoživotní podporu a propagaci čs. sportovního letectví; **Vladimír Brabec**, za celoživotní podporu a propagaci čs. sportovního letectví; **ing. Jiri Pour**, za celoživotní publicistickou činnost a propagaci čs. letectví. Spoluorganizátory akce byli Parlamentní podvýbor Sněmovny pro vědu, výzkum, letectví a kosmonautiku a Letecká amatérská asociace ČR.

red

Prague Press Forum

Letošního ročníku Pražského novinářského fóra – Prague Press Forum – ve dnech 10. a 11. května se zúčastnilo osm předních novinářů ze Spojeného království, dva novináři z Polska, dva za Slovenska, dva za Maďarska a řada českých novinářů, studentů žurnalistiky a politologie aj. Fórum zahájil v prostorách ministerstva zahraničí svým vystoupením na téma Média a veřejný prostor šéfredaktor listu Gazeta Wyborcza Adam Michnik, následovaly dva novinářské semináře, první na téma Práva žurnalistiky a potřeby čtenářů, posluchačů a diváků, druhý na téma Stát, politika, vlastnictví a média: Kdo pracuje pro koho. Ve studiu Českého rozhlasu proběhla veřejná nahrávka debaty za účasti posluchačů na téma Média v současném světě: Perspektiva internetových médií a jejich obchodních modelů. V budově New York University of Prague proběhla panelová debata na téma Potřebuje Evropa více, anebo méně národní suverenity. Druhý den byla na programu veřejná nahrávka kulatého stolu rozhlasové stanice Radio Česko za účasti posluchačů, debata v Literární kavárně v Řetězové na téma Možnosti a meze válečného zpravodajství a kulatý stůl v budově velvyslanectví Spojeného království na téma Transparence a tolerance ve veřejném životě.

ač

Ostraváci se starají o zajímavou činnost

Regionální rada Syndikátu novinářů v Ostravě (SNO) se schází na pravidelných schůzkách nejméně jedenkrát měsíčně a řeší nejen běžnou problematiku chodu organizace, která má v současné době přes 100 členů. Několik let se zabývá také soustavnou prací se studenty Ostravské univerzity i jiných vysokých škol, které mají ve své učební nabídce žurnalistiku. Zadáváme studentům témata a různé novinářské žánry, které studenti do stanovené doby zpracují. Jejich snažení pak hodnotí porota složená z členů RR a vybere nejlepší. Odměny mají tito mladí soutěžící nejen věcné nebo finanční, ale bývají odměněni zájezdem do některé zajímavé příhraniční destinace v Polsku. Na tom se podílí také polský konzulát, který sídlí v Ostravě a s nímž má organizace navázanu dlouhodobě dobrou spolupráci. SNO se studentům věnuje i proto, že řada z nich později vstupuje do naší organizace a tak se její řady omlazují. V poslední době jsme uspořádali i několik výstav, a to v našem kraji i v polských městech. Na jaře 2012 to byla především putovní fotokolekce *Ostrava večera a dnes*, kterou svými velkoplošnými fotografiemi obeslala řada oslovených kolegů. Předvedli se v Ostravě, v Katovicích, naposledy také v Havířově, kde se představili ve zbrusu nové moderní knihovně. Regionální rada toto vše projednávala a hodnotila na své Valné hromadě, kterou uspořádala 15. května. Pro příští období bylo přijato několik obdobných úkolů. Od roku 1991 je součástí SNO Klub „osmašedesátníků“. Časem jejich řady řídnu, neboť se podepisuje věk a také nemoci. Přesto je Klub stále velmi aktivní a pořádá své pravidelné schůzky, vždy na jaře také exkurzi s improvizovanou tiskovkou v některém zajímavém nebo zcela novém závodě v okolí

Ostravy, jindy na některém historickém místě. Letos v květnu jsme navštívili zajímavý a zcela mimořádný podnik Marlenka ve Frýdku-Místku, který vyrábí stejnojmennou dobrotu pro celou Evropu i Čínu. Založil ji Armén Georg Avetyjsjan, který prý omylem vystoupil po devadesátém roce ve Frýdku-Místku místo v Praze. Zůstal zde a s rodinou si vzpomněl na recept své matky. Od vaření krému z medu a ořechů v garáži, pak v domku, dospěli od roku 1997 k velkému modernímu provozu, který stále rozšiřují. Závod dává práci dvěma stovkám místních lidí. SNO se může pochlubit pilnými kolegy, kteří pokračují v práci i po odchodu z aktivní novinářiny: Boleslav Navrátil píše nejen do regionálního tisku, ale je také autorem několika knížek, někdejší první hlasatelka Československé televize v Ostravě Eva Mudrová moderuje každý pátek hodinový pořad *Apetit*, do něhož zve zajímavé hosty. Také někteří další „osmašedesátníci“ pojalí svoje seniorství aktivně a dělají pro novinářskou obec ještě dosti práce.

Hanka Kuchařová

Dopulsovalo Rozdělené srdce?

Uprostřed mezinárodního setkání novinářů čtyř zemí, které hostil letos v lednu motorest Rohlenka, (stojí u D1 kousek od místa, ze kterého Bonaparte v roce 1805 sledoval vývoj bitvy u Slavkova), se zrodila myšlenka důstojně připomenout nadcházející 20. výročí rozdělení Československa. U moravského vína jsme se Slováky sprádali plány, jak spojíme texty z dobových novin, rozhlasových reportáží a dnes už dokumentárních televizních zpravodajských příspěvků se vzpomínkami žurnalistů, kteří byli při tom. Zahájili jsme práci na rešerších, rozdělili si jednotlivé archívy a zaslali žádosti o peníze. Mimo jiné také dvojjazyčné na obě ministerstva kultury, kde se shodou okolností v téměř shodné době střídali ministři. Nadšení nevyprchalo, nicméně deziluze ze vzácně stručných odmítavých postojů politiků na obou stranách hranice poznamenala společně úsilí i intenzitu hledání vydavatele zamýšlené publikace. Až nám v rukou zůstal pouze dohodnutý titul – *Rozdělené srdce*. Diskutujeme obsah prostřednictvím elektronické pošty, hledáme nezbytnou „infuzi“, ale reálné termíny „padají pod stůl“. Politici v Praze i Bratislavě mají jiné starosti, jalově výmluvy na ekonomickou situaci shodně považují za dostatečné. Vysněné dvojjazyčné dítě se nám počítá stále jaksi nedaří. Zatím se na ně ještě nepřestáváme těšit.

Libor Kalina

Zástupci médií sázejí na impulsy překračující hranice

Novináři Česka, Slovenska a Rakouska se dohodli na společném postupu. V průběhu mezinárodního setkání novinářů z Česka, Slovenska a Rakouska, které na jaře hostil ve Vídni Rakouský klub novinářů (ÖJC), se dohodli reprezentanti profesních organizací tří zmíněných zemí na vzájemné spolupráci. Dohoda předjímá společný zájem a koordinovaný postup ÖJC a Českého a Slovenského Syndikátu novinářů při zlepšování pracovních podmínek novinářů. Nedodržování zaměstnaneckých práv, porušování svobody slova a ekonomická závislost médií patří mezi hlavní příčiny překérných finančních situací, s nimiž se dnes novináři a novinářky nespasují vyrovnávají. Novinářské organizace sousedících zemí se chtějí do budoucna zaměřit také na roli a postavení regionálních médií na jižní Moravě, západním Slovensku, západním Maďarsku a v východním Rakousku. Nejprve se pokusí porovnat jejich status v příhraničních regionech, které dohromady tvoří významný středoevropský prostor mezinárodní spolupráce. Na podzim by pak měl být spuštěn společný program užší spolupráce a vzájemné výměny informací mezi novináři, rozhlasovými stanicemi, regionálními televizními kanály a weby. Jeho cílem bude s maximálním využitím institucionální evropské podpory překonávat jazykové bariéry a zprostředkovat obyvatelům vše důležité, čím žijí jejich sousedé. Vedle užší a intenzivnější spolupráce novinářů by měl připravovaný projekt především také rozšířit záběr a zorný úhel regionálních médií. Zúčastněné profesní organizace nyní intenzivně hledají společnou platformu pro komunikaci s orgány Evropské komise a Evropské rady. Také prostřednictvím europoslanců svých zemí by novináři chtěli uspišit vznik závazné evropské legislativy, která může zastavit omezování mediálních práv v některých členských zemích. Místopředseda Syndikátu novinářů ČR Libor Kalina spolupráci přivítal. „Očekávám přínosy především ve zvyšování kvality médií a v dalším profesním růstu redaktorů.“ Prezident Rakouského klubu novinářů Fred Turnheim zdůraznil při této příležitosti správné směřování dosavadní politiky ÖJC. „Zasluhou kooperace ještě zesílí hlas novinářů centrální Evropy a prostřednictvím toho jistě také lépe uplatníme naše opodstatněné zájmy, například v Bruselu.“ Další společné profesní jednání novinářů se uskuteční v Bratislavě. red

Žurnalistický slovník 2012

Ukázky pojmů, které nejsou běžně používány ani známé z *Praktické encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace* (LIBRI 2007, dotisk 2010).

Ochrana zdroje a obsahu informací – zákon 46/2000 Sb. ze dne 22. února 2000 o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů, tzv. tiskový zákon, k ochraně zdroje v paragrafu 16 mimo jiné říká:

(1) Fyzická osoba nebo právnická osoba, která se podílela na získávání nebo zpracování informací pro uveřejnění nebo uveřejněných v periodickém tisku, má právo odepřít soudu, jinému státnímu orgánu nebo orgánu veřejné správy poskytnutí informace o původu či obsahu těchto informací.

(2) Fyzická osoba nebo právnická osoba, která se podílela na získávání nebo zpracování informací pro uveřejnění nebo uveřejněných v periodickém tisku, má právo soudu, jinému státnímu orgánu nebo orgánu veřejné správy odepřít předložení nebo vydání věcí, z nichž by mohl být zjištěn původ či obsah těchto informací.

(3) Právy podle odstavců 1 a 2 nejsou dotčeny zvláštním právním předpisem stanovené povinnosti nenadržovat pachateli trestného činu a překazit nebo oznámit trestný čin a ve vztahu k těmto zvláštním právním předpisem stanoveným povinnostem ani povinnosti, které jsou stanoveny v trestním řízení.

(4) Právy podle odstavců 1 a 2 není dotčena povinnost vydavatele stanovená zvláštním právním předpisem sdělit správci daně na jeho výzvu jméno a bydliště objednatele inzerátu uveřejněného pod značkou, je-li fyzickou osobou, nebo jeho název a sídlo, je-li právnickou osobou. Podobná ustanovení se týkají rozhlasového a televizního vysílání.

bo

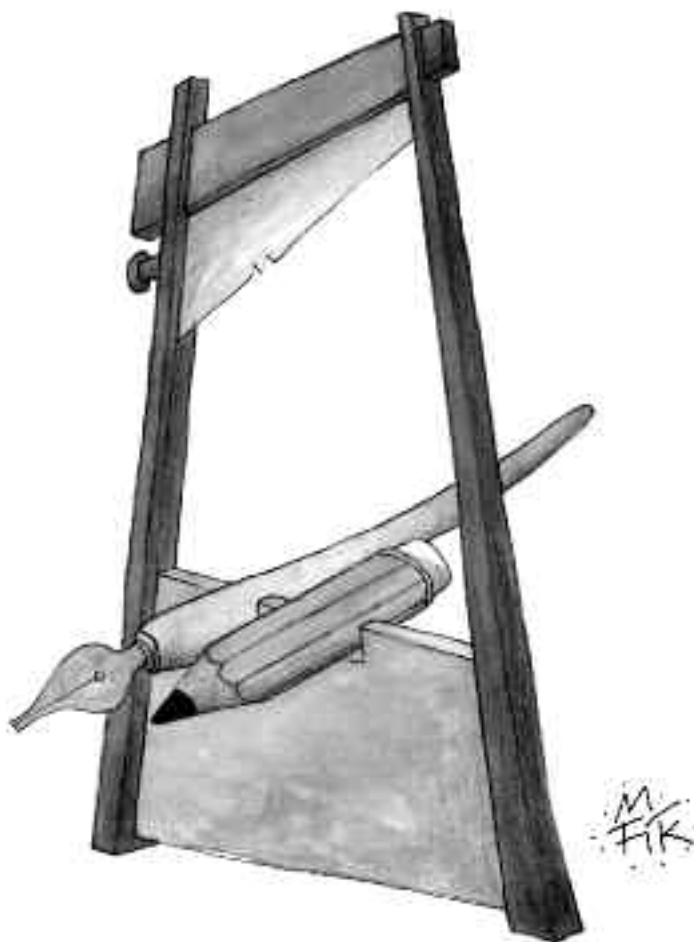

digital divide (z angl. divide = rozdělení, digital = digitální) – spojení digital divide je používáno k označení situace, kdy se společnost dělí na ty, kteří mají přístup k počítači a internetu, a na ty, kteří je nemají. Výraz se objevil na konci 90. let 20. století s nárůstem domácích počítačů. Zpočátku byl spojován pouze s nerovností fyzického přístupu k novým technologiím, nyní je spíše chápán jako různá míra dovedností (učení a vzdělání) a schopnosti jedinců využívat potenciál a výhody počítače a internetu. Navazuje na tzv. hypotézu vědomostní mezery (knowledge gap), která říká, že i když se dostupnost informací šířených masovými médii ve společnosti zvětšuje, lidé s vyšším socioekonomickým statusem získávají a využívají tyto informace rychleji než lidé se statusem nižším, a tak se mezera mezi nimi rozšiřuje. Digital divide proto souvisí s pojmem sociálního vyloučení – s jevem, kdy ve společnosti vzniká menšinová skupina jedinců (informačně chudí), kteří jsou vyloučeni ze společnosti většinové. Odstranění nerovnosti digital divide (uzavření mezery) a dosažení maximální míry internetizace společnosti se stalo také jedním z témat politické agendy. Digital divide může být pojímáno jako globální fenomén rozdělující svět na ekonomicky vyspělé a internetově gramotné společnosti, a na chudé státy bez přístupu na internet, nebo jako národní fenomén vztahující se k rozdělení konkrétní společnosti.

kg

bo – Barbora Osvaldová

kg – Kateřina Gillárová

Kresby Miroslav Fojtík

Čeští fotoreportéři – obrazový seriál Mediažurnálu

Miroslav Martinovský

Miroslav Martinovský (1945) fotografuje svět už víc než půl století. Dřív, než stačil odmaturovat na grafické průmyslovce, kde studoval užitou fotografii, začal v roce 1961 fotografovat pro deník Lidová demokracie. Největší část života fotoreportéra však strávil v redakci dětského časopisu Sedmička (pionýrů), později v týdeníku Mladý svět a nakonec se stal volným novinářem a víceméně je jím dodnes.

Slávu – a to jak doma, tak v zahraničí – mu přinesly především snímky ze sportovního prostředí. Největší úspěch přišel v roce 1975, když za fotografii **Poslední pokus** získal první cenu v kategorii sport v soutěži World Press Photo. Symbolický snímek skokana do dálky v okamžiku dopadu přitom nevznikl na žádných světových závodech, ale na přešovském doskočišti na docela obyčejných dětských závodech. Martinovský však nefotil zdaleka jen sport. Celá léta doprovázely jeho fotografie reportáže z dětského pro-

středí, pravidelně vytvářel obálky dětských časopisů. Vedle dokonalého řemesla fotil vždycky s rozumem a vtípem – jeho fotografie měly a mají po každé nápad, nejen krásnou tvář celebrity. Ač celoživotně reportér, obrací se Miroslav Martinovský ve své práci i do světa, v němž hraje roli jen světlo a cit pro krásu fotografického obrazu, vytvořeného dokonce těmi nejjednoduššími prostředky. Dlouhá léta fotografuje a vystavuje snímky pražských vedut, vytvořené dírkovou komorou, tedy světlem, které kreslí, ač prošlo nikoli objek-

Miroslav Martinovský

Foto Pavel Vácha

tivem, nýbrž jen nepatrným otvorem ve stěně jedné plechovky, jindy papírové krabičky. Tyhle snímky jako by chtěly dokázat, že to nejdůležitější na fotografii je umění vidět, že nestačí mít jen dokonalou techniku a zvládnout řemeslo. Možná – ale neméně důležité je, že taky dokazují, jak Miroslava Martinovského focení pořád baví a jak v něm dokáže nalézat stále něco nového.

iv ■

Poslední pokus, 1975 (1. cena World Press Photo v kategorii Sport)

Čeští fotoreportéři – obrazový seriál Mediažurnálu **Miroslav Martinovský**

Obránce, 1973 (1. cena v soutěži 100 nejlepších sportovních fotografií)

To se může stát i tomu nejlepšímu, Chile 1963 (čestné uznání WPP)

Karlův most (Z cyklu Pražské veduty dírkovou komorou, 1992–2000)

Z cyklu Pražské veduty dírkovou komorou, 1992–2000

Z cyklu Koně a pěšáci, 1975 (1. cena v soutěži 100 nejlepších sportovních fotografií)